

kmetovalci pese poprijeli, in da bi jo saditi vsaj poskušati začeli. Kedar se to zgodi, potem se pesa tudi pri nas povsod vdomači, kajti že po prvih poskušnjah se mora preveriti vsak umen kmetovalec, da tudi v najboljše letini nobena druga poljščina ne obrodi toliko čistega dobička, kakor pesa, pa ko bi njene korenine tudi prodajal samo po 35 do 45 krajcarjev cent, kakor ima ceno po Ogorskem in Českem. Tudi bode videl, da pesi slabo vreme manje škoduje, kakor kateremu koli družemu poljskemu sadu, in da je dobiček od nje vselej zagotovljen.

Ako ta ali oni kmetovalec, kateri se misli poprijeti pese, morda želi kako reč še bolje ter natanko zvedeti, prosimo ga, naj se naravnost k nam obrne.

Tudi vselej lahko vsak sam pogleda, kako mi s peso delamo na svoji kmetiji pri Ljubljani in na Grosupljem pri Šmariji.

Najboljše seme prodajamo za ta kup, kolikor imamo sami stroškov z njim (po 30 krajcarjev funt), samo da se nam potlej mora pridelana pesa dajati po tej ceni, kakor smo jo zgorej imenovali.

O tej priliki opominjamo, da prodajamo posebno dobro

seme sladkornega korenja.

Korenje, kakoršno se prideluje po Kranjskem, ni dobro. Preverjeni smo, da bode že po prvi izkušnji prihodnjič zmerom naše seme sejal vsak kmetovalec.

Korenje iz našega semena je zelo prijetno in dobro za prikuho, pa tudi za živinsko pičo je dosti redilnejše, ker je boljšega plemena. Mi kupujemo zmerom korenje iz našega semena, ko nam bi ga kdo še toliko pripehljal, in plačujemo ga skoraj še enkrat dražje, kakor tukajšnje navadno korenje, ki ni za našo rabo.

Gospodarska skušnja.

* *Kako žižke, žitne črve pokončati?* Na žitnicah se v nakopičenem žitu radi žižki ali žitni črvi zarezajo. Nasuto žito se mora najprej premetati, in če je prašno, izprašiti. Potem se vzamejo frišni kalmusovi korenji, se po dolgem na dva dela razrežejo, 3—4 palcev dolgo, in od vseh strani v žitne kupe porinejo tako, da duh ves kup prešine. V kratkem začnejo žižki kup zapuščati, iz žitnice lesti in poginejo. Drugi dan se žito iz nova premeče in korenji v kup potaknejo. Če korenji duh pozgubijo, se vzamejo ali novi, ali pa se stare polovice sopet po dolgem prerežejo in potaknejo. To ravnanje se tako dolgo ponavlja, da vsi žižki žitnico zapusté. Kakor je letni čas, se to v krajšem času ali daljšem času doseže. Če pa se v kupu zaostala zalega izleze, se ta na ravno tak način preganja. „Gosp.“

Politične stvari.

Nekoliko o sedanjem stanu v Evropi.

Kar je bila Francosko-pruska vojska končana ali marveč, kar je po sklepu miru boj orožja prenehal, je stan v Evropi jako nenaraven; črni oblaki vojske gledajo vedno iz za gorá, treba je le majhnega krivca, da jih zapodí iz zakotja, in bojna nevihta zabučí po Evropi. Že je slišati sém ter tje zaduhel grom, ki se zlasti po časnikih razlega, in nekako zibanje enako tistemu, ki naznanja, da ima kmalu kak vulkan metati ogenj iz sebe. Pri vsem tem leži nad Evropskimi deželami neka čudna, zadušljiva soparica in na kraju Evropske celote, na Španjskem res razsaja krvav boj.

Stan v Evropi je toraj popolnoma nenaraven in to zarad tega, ker so si vse države sveste, da imajo med

seboj nekega roparja, ki je nevaren vsem; ta ropar je Prus. On preži v svojem severnem kotu vedno pripravljen za skok bodi-si proti kateri koli državi, da bi ji kaj odtrgal, kakor je odtrgal Francoski lep kos mesá, namreč Alzacijo in Lotarinško. Toda vsakemu roparju se je bati, da bi ne prišel poškodovani nena doma nad njega in mu ne iztrgal ropa iz krempljev, ga dobro našeškal in mu morebiti kaj vpleni. Pruska ima slabo vest, dobro se zaveda sile in krivice, ki jo je storila Francoski; slaba vest jo toraj tišči, boji se res Francije in zavoljo tega skuša vse, kar bi moglo Francijo motiti v mislih na maščevanje.

S to politiko se popolnoma sklanjajo besede, katere je govoril Pruski poslanec, ko je izročil predsedniku Francoske republike svoje pooblastilo. Rekel je: „Prav srečnega se čutim, da zamorem biti Pruski poslanec pri Francoski republiki“, ali z drugimi besedami: „Nam Prusom je veliko ljubši, da je Francoska republika, nego da bi bila monarhija.“ Te besede so porok, da se Bismark bolj boji monarhije, kakor republike, ker računi tako-le: „Dokler imajo Francozi republikansko vlado, se bodo stranke med seboj pričkale in pulile, toraj ne bodo mogli Francozi misliti na maščevanje. Če pa dobijo kralja, potem se utegnejo pomiriti stranke in Francozi se lotijo nas.“

Tako misli Bismark, al utegne se motiti. Francozi, naj imajo kakoršno koli vlado, se bodo gotovo maščevali. Kdor prebira obravnave narodne skupščine, če tudi le površno, bo vedel, da gojé vse stranke isti srd do Pruske in da ne more dolgo več trajati, da se bo ta srd — ne več z besedami — z orožjem pokazal.

Boj med Francosko in Prusko je toraj gotov in Bismarkova bistroumnost se ta pot moti. Razložek je le ta, da bo boj, ako ga prična kraljestvo, manj krvav, manj divji; ako pa se vzdigne zoper Prusko republika, potem utegnemo doživeti strahovitosti in razuzdanosti, kakoršne so se godile povsod, kjer ni enega vodje, enega poglavarja, marveč suče vojni meč slepo in divje sovraštvo. Da bodo Francozi, republikanci ali monarhisti, dobili družnikov za vojsko zoper Pruse, o tem pri današnjem stanu ni dvomiti; kajti Pruskega orla kremplji se zdé vsi Evropejci nevarni. Kdor ne bo hotel ali si ne bo upal združiti se s Francozi, bo prisiljen potegniti s Prusi, ali pa varovati z orožjem neutraliteto, ki bo v tem slučaju tudi enaka vojski.

Pruska država je pa tudi taka, da se je vsaki drugi državi po vsi pravici je bati, dokler je mogočna, kajti politika njena je politika roparska; nedavno še (do leta 1700) je bila pohlevna deželica; potem je postala kraljestvo in pomnožila se z delom kraljestva Poljskega. Pozneje (l. 1866.) je ponižala Avstrijo, prej mogočnejšo od nje in vrgla jo iz „nemške zveze“; zdaj je razrušila tudi nemško zvezo, čes, „Nemčija — to sem jaz!“ S tem pa ni še zadovoljna, rada bi namreč rekla: „Evropa — to sem jaz“, ali: „Vsa Evropa je Nemčija.“

Država s takimi roparskimi načeli — se ve da — je pač med drugimi Evropskimi državami to, kar jastreb med kuretino ali volk med ovčami; če je ropar v vasi, so povsod vrata zaprta in orožje pripravljeno in nihče si ne upa mirno zaspati. Zato pa Pruska tudi nikdar ne miruje, marveč povsod podžiga in podpihuje, da potem v splošni zmešnjavi za-se kaj vpleni. Leta 1866 je podkurila na Laškem, in ko je doli gorelo, napadla je Avstrijo na severu in vjela za se lep plen. Potem je vtikala se v Španjske homatije in spravila po konci Francoze, katerim je vzela dve lepi deželi. Zdaj se jej sline cedé še po kakem lepem kosu Av-

strije in če bi se ji posrečilo tudi tej odtrgati, kar bi rada imela, potem bi Pruski orel res lahko ošabno kričal: „Evropa je moja.“ In to bi gotovo tudi rekel, kajti v Evropi je ni bolj absolutistične vlade od Pruske; cesar Viljem je samovoljen vladar in Bismark o svobodnosti še pičice slišati noče. Tudi je Pruska prva, ki je začela preganjati katoliške škofe in s tem pričela javno boj zoper katoliško cerkev; Pruska vlada hoče toraj vladati v vsem samovoljno in ne trpi nobenega drugega vladarja zraven sebe.

Iz vsega, kar smo rekli, se toraj lahko vidi, da je stan v Evropi nenaraven, da ne more toraj dolgo biti tako in da bo prej ali pozneje kje počilo. Na katero stran bo stopila v takem slučaju Avstrija, o tem, mislimo, ni dvoma; na strani Pruski gotovo ni njeno mesto.

Zabavno berilo.

Moj pès.

Smešnica, spisal J. Aléšovec.

(Dalje.)

„Mati uboga me pelje v oddaljene ulice in tam v tesno, temno izbo, ter pokaže na posteljo v kotu mokrotnega stanovanja.“

„„Tam je, le pogledajte jo! Ne očitajte ji, kar je storila, saj se pokorí, da se Bogu smili.““

„Jaz stopim k ležišču komaj postelji podobnemu in kaj zagledam? Leonoro, — ne, to ni bila več Leonora, to je bila senca, marveč koščišče njeno! Ko me zagleda, se obrne trudno in megleno oko njeno od mene proč in koščena roka se vzdigne, a pade onemogla nazaj. Kaj sem čutil jaz pri tem, to popisati mi prizanesite. Dovolj naj vam bo, da vam povem v kratkem njeno kratko, a čudno zgodovino, katero sem zvedel po materi.“

„Ko se je bližala najina svatba, se je Leonora seznanila z nekim mladim gospodom, kateri jo je s sladkimi besedami in s tem, da je kazal v vsem neizmerno bogastvo in rekel, da je grof, tako preslepil, da mu je verjela, kar jej je pravil, da jo namreč neizmerno ljubi in jo bo v zakon vzel. To in pa zapeljiva njegova unanost je premotilo Leonoro, še bolj pa njeno mater, tako, da je zadnja privolila v to, da so vsi skup na tihoma iz mesta zginili, nekaj tudi zaradi tega, ker so se mene bali. A kmalo se je pokazalo, kakega perja tič je bil oni „grof“; nekega dne namreč jo je popihal, zapustivši Leonoro in njeno mater v revščini — v sramoti, kajti Leonora se mu je bila vdala. Brez znanstva, brez pomoči v tujem mestu, kaj jima je bilo početi? V tej zadregi jima ponudi nek človek pomoč s tem, da obljubi govoriti za Leonoro, katera je lepe postave, da jo sprejme vodja nekega gledišča med igralke. Dasiravno nerada, je vendar Leonora v sili sprejela to ponudbo. Glediščina tla pa so polzka, zapeljivih priložnosti mnogo; tudi Leonora, vedno obdana od občudovajočih dvorilcev, je zadušila v sebi kmalu vse premisljive in postala taka, kakoršno sem bil jaz v mestu videl. Nenadna moja prikazen pri gledaliških vratih jo je takrat nekoliko stresla, a to bi bila morda tudi še pozabila, ko bi bila ostala zdrava. Toda nekega večera se je v gledišči zeló prehladila, dobila pljučnico in po tej jetiko. Mati je prodala ves sreberni in zlati kinč, katerega je bila dobila od častilcev svojih, in ko je videla, da za njeno hčer ni več zdravila, je sklenila vrniti se ž njo domu, kjer je imela še nekoliko žlahtnikov. Zadnji denar je vzela pot, žlahtniki pa so jo trdosrčno zapodili od sebe in tako brez vse pomoči se

je mati obrnila do mene, zadnjega, od katerega se je bilo nadjati kake pomoči, če bi odpustil krivico, katera se mi je storila....“

Utrujen omolkne tujec, jaz si ga ne upam motiti v molčanju z nobeno besedo in čakam, da se sam ojači in zopet prične:

„Ta povest mi je strla srce, ob enem pa zbudila strašen srd do zapeljivca moje Leonore. Mati mi pové njegovo ime, katero mi je bilo pa popolnoma neznano. Leonori sem, se vé da, vse odpustil, za kar me je njeno oko hvaležno pogledalo; govoriti ni bila v stanu in jaz sem čutil, da gré h koncu ž njo. Pustivši tam denarja, kar sem ga imel pri sebi, in obljubivši, da bom zopet prišel, se obrnem, da bi prišel na zrak, ker tu mi je vse stiskalo prsi skup, da bi se bil kmalu zadušil, odprem vrata in — skoz nje v sobo šine — pes, ta-le pes, ob enem pa se čuje iz postelje zaduhljiv krik in mati zaupije:

„„Tu je zapeljivec, nesramnež, to je njegov pes!““

„Kakor strela šinem jaz skozi vrata, katera se za mano zapró, in vidim pred sabo po tamnih stopnicah bežati človeka, za katerem se poženem kakor jastreb. A spodtaknem se in padem po stopnicah, in ko hočem zopet vstati, čutim, da mi je noga zlomljena. Z veliko silo se privlečem po stopnicah do izbe nazaj, v kateri je še pes, ker so se bila vrata za njim zaprla. S pomočjo svojega hlapca, po katerega je bila šla mati, se vrnem domu, kjer sem ležal več tednov v velikih bolečinah, deloma v nezavednosti, ker je k telesni bolečini pritisnila še srčna. Ko mi je moč, zopet misliti, prašam po Leonori in zvem, da je že pokopana, in da je nek gospod zadnje dni skrbel za njo, ki jo je bil prej poznal; ob enem se mi pa tudi naznani, da sem jaz ob vse, ker je vse moje premoženje prišlo med tem v konkurs. Iz milosti so še skrbeli upniki moji za-me, dokler sem bil bolan; ko sem vstal, sem bil zdrav, a berač — in to sem danes še tudi, ker nimam nikakoršnega veselja do življenja. Edina želja moja je še, dobiti onega zapeljivca v pesti, ki je kriv moje nesreče in prezgodnje smrti Leonore. Zato še živim in iščem onega zapeljivca; tedaj se vam ne bo čudno zdelo, da sem se lotil vas, ko sem zagledal pèsa, katerega sem si bil takrat tako dobro zapomnil, da bi ga poznal izmed stotero drugih.“

Pripovedovalec neha in si obriše čelo. Mene je bila njegova povest tako ginila, da sem bil pozabil na vse drugo; iščem toraj besedi, s katerimi bi se zahvalil tujcu, a ta me prehití rekoč:

„Zdaj mi je upanje, najti zapeljivca, potrto, kajti edina stvar, na kateri bi ga bil spoznal, je ta pès, in zdaj je ta pès — vaš.“

„Moj po naključji, kakor sem vam pravil,“ rečem jaz. „Vaša osoda mi gre res k srcu in rad bi vam pomagal, če bi vedel s čem. Pravite, da ste prišli ob vse svoje premoženje. Ali ste morda — pa — ne upam si skoro ponuditi vam denarne pomoči — imam tudi malo pri sebi.“ S temi besedami mu pomolim par goldinarjev, katere sem bil sabo vzel.

„Sicer bi se sramoval, kaj vzeti“, pravi tujec in stegne svojo roko po denarju, „a zdaj ne potrebujem zá-se, potrebujem denarja le zaradi tega, da se maščujem. Zato vam hvala lepa iz ust nesrečneža, ki ne živi za se, timveč živi le zato, da kaznuje človeka, kateremu človeška pravica ne more kaj. Zavoljo tega vas zagotovim, da sem vam iz srca hvaležen. Naj vas osoda varuje nesreče, kakoršna je zadela mene! Zdravi!“

S temi besedami odide tujec in mi zgine kmalo izpred oči.

(Dal. prih.)